

Исаев Г.И., Халикова Г.С.

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ПӘНІ БОЙЫНША ТІЛДІ КІРІКТІРЕ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ПӘНІ БОЙЫНША ТІЛДІ
КІРІКТІРЕ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ

Исаев Г.И., Халикова Г.С.

Исаев Ғ.И., Халикова Ғ.С.

**ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ПӘНІ БОЙЫНША
ТІЛДІ КІРІКТІРЕ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ
(6-сынып мысалындағы сөздігі мен
тапсырмалар жинағы)**

УДК 373 (072)
ББК 74.262
И 83

Пікір жазғандар:

Байтурсинов К. – б.ғ.д., профессор Қожа Ахмет Ясауи атындағы ХҚТУ
Турабаева Г. Қ. – п.ғ.к. М.Әуезов атындағы ОҚУ
Сарсенбаева А. – Зертеуші-магистр, Н.Ондасынов атындағы Түркістан мамандандырылған мектеп-интернаты

И 83 Исаев Ғ.И., Халикова Г.С.

Жаратылыстану пәні бойынша тілді кіріктіре оқыту әдістемесі (6-сынып мысалындағы сөздігі мен тапсырмалар жинағы). Оқу құралы: Шымкент «Әлем» баспаханасы. 2024ж. 166 бет.

ISBN 978-601-339-345-2

Оқу құралы Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің (Хаттама №3, 30.10.2024 ж.) сенат шешімімен баспаға ұсынылды.

Ұсынылып отырған оқу құралы биолог студенттеріне, мектептің биология пәнінің мұғалімдері мен әдіскерлеріне арналған. Сонымен қатар болашақ мамандарды жалпы білім беретін мектептерде биология сабақтарында оқу-тәрбие үдерісін қарқынды жүзеге асыруға, тілдік терминдерді меңгеру дайындығын қамтамасыз ететін әдістемелік білім мен біліктілік жүйесін дамытуға арналады.

Оқу құралы АР14871864 «Қазақстандық мұғалімдердің көп сауатты моделін әзірлеу және биологиялық білім беру үдерісінде пәндік тілді кіріктірілген оқыту әдістемесімен білім беру үлгілерін стратегиялық түрлендіру» атты гранттық жобасы аясында қаржыландырылды.

ISBN 978-601-339-345-2

УДК 373 (072)
ББК 74.262

© Исаев Ғ.И., Халикова Г.С., 2024
© «Әлем» баспаханасы, 2024

КІРІСПЕ

«Жаратылыстану» пәні оқушылардың табиғат жайлы білімдерін дамытуға көмектеседі. 1-5 сыныптарда «Жаратылыстану» пәнін оқу барысында табиғат туралы көптеген ұғымдармен, терминдермен және заңдылықтармен оқушылар танысты.

Жаратылыстану ғылымдарына физика, химия, биология, астрономия, география, геология, биогеография, океанология, биохимияны жатқызады. Сонымен қатар осы аталғандардың бірігуінен туындаған бірқатар ғылымдар да бар. Олар: космология, астрофизика, физикалы химия, биофизика және т.б.

Оқу құралы мектеп мұғалімдері үшін 6 сынып бойынша «Жаратылыстану» пәнін жүргізуге көмектеседі. Оқу құралында оқушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып тапсырмалар құрастылған. Жас өспірім баланың ғылымға қызығушылығын арттыру болашақ ғалымдарды дайындауға, ғылымға деген сүйіспеншілігін арттыруға көмектеседі. Зерттеу жұмысы арқылы оқушы әлеументтік дағдыларға үйренеді.

Жаратылыстану-бұл бізді қоршаған әлемді және оның өмір сүру заңдылықтарын зерттейтін физика, химия, биология және басқа пәндерді қамтитын табиғат ғылымы. Бұл жалпы қабылданған теориялар мен заңдарды, сондай-ақ белгілі бір құбылыстар мен объектілерді зерттеуді қамтитын кең білім саласы.

Жаратылыстанудың негізгі бағыттары:

1. Физика:

- Материяға, қозғалысқа, энергияға, жарыққа, дыбысқа және басқа физикалық құбылыстарға қатысты табиғат заңдылықтарын зерттейді.

- Негізгі тақырыптар: механика (дене қозғалысы), термодинамика (жылу процестері), электромагнетизм және кванттық физика.

2. Химия:

- Заттардың құрамын, қасиеттерін және түрленуін, сондай-ақ осы процестерді анықтайтын заңдылықтарды зерттейді.

- Негізгі бағыттары: органикалық және бейорганикалық химия, Физикалық және аналитикалық химия.

3. Биология:

1. Естествознание. Класс: 6 класс. Авторы: Очкур Е.А., Белоусова Т.Г., Панмцева Н.А., Ударова В.М. Изд: Мектеп. 2018.
2. Бордовский, Г. А. Физические основы естествознания : учеб. пособие для академического бакалавриата / Г. А. Бордовский. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 226 с.
3. Гусейханов, М. К. Естествознание : учебник и практикум для СПО / М. К. Гусейханов. — 8-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2017. — 442 с.
4. Еремченко, О. З. Учение о биосфере : учеб. пособие для академического бакалавриата / О. З. Еремченко. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2017. — 236 с.
5. Еремченко, О. З. Биология: учение о биосфере : учеб. пособие для СПО / О. З. Еремченко. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 236 с.
6. Естествознание : учебник для СПО / В. Н. Лавриненко [и др.] ; под ред. В. Н. Лавриненко. — 5-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 462 с.
7. Козина, Е. Ф. Естествознание с методикой преподавания. Практикум : учеб. пособие для СПО / Е. Ф. Козина. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2018. — 256 с.
8. Козина, Е. Ф. Методика преподавания естествознания. Практикум : учеб. пособие для академического бакалавриата / Е. Ф. Козина. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 256 с.
9. Смирнова, М. С. Естествознание : учебник и практикум для СПО / М. С. Смирнова, М. В. Нехлюдова, Т. М. Смирнова. — 2-е изд. — М.: Издательство Юрайт, 2017. — 332 с.

КІРІСПЕ	3
Негізгі орта білім беру деңгейінің 6-сыныптарына арналған «Жаратылыстану» пәнінен жарияланған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы	
№1 ТАҚЫРЫП: ҒЫЛЫМ ӨЛЕМІ- ҒЫЛЫМНЫҢ РӨЛІ	12
№2 ТАҚЫРЫП: АНТИКАЛЫҚ ҒАЛЫМДАР- ANCIENT SCIENTISTS	17
№3 ТАҚЫРЫП: ҒЫЛЫМ САЛАЛАРЫ	22
№4 ТАҚЫРЫП: ҒЫЛЫМИ ЖҰМЫСТАРДЫ ЖОСПАРЛАУ	27
№5 ТАҚЫРЫП: ЗЕРТТЕУДІ ЖОСПАРЛАУ	33
№6 ТАҚЫРЫП: ЗЕРТТЕУ ӨДІСТЕРІ	44
№7 ТАҚЫРЫП: ЗЕРТТЕУ СҰРАҒЫ	51
№8 ТАҚЫРЫП: ДЕРЕКТЕРДІ ЖИНАУ ЖӘНЕ ЖАЗУ	59
№9 ТАҚЫРЫП: ДЕРЕКТЕРДІ ТАЛДАУ	68
№10 ТАҚЫРЫП: ҚОРЫТЫНДЫ ЖӘНЕ ТАЛҚЫЛАУ	78
№11 ТАҚЫРЫП: ТІРІ ТАБИҒАТТАҒЫ ҮДЕРІСТЕР	79
№12 ТАҚЫРЫП: КОЗҒАЛЫС	93
№13 ТАҚЫРЫП: ЭКОЖҮЙЕЛЕР	102
№14 ТАҚЫРЫП: ТІРІ АҒЗАЛАРДЫҢ САН АЛУАНДЫҒЫ	109
№15 ТАҚЫРЫП: ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ	114
№16 ТАҚЫРЫП: ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЭКОЖҮЙЕЛЕР	120
№17 ТАҚЫРЫП: ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ	123
№18 ТАҚЫРЫП «ҚАЙТА ӨНДЕЛЕТІН ЗАТТАР, ОЛАРДЫҢ ЕКІНШІ ӨМІРІНЕ СИТАТТАМА» жоба жасау	141
№19 ТАҚЫРЫП БОЛАШАҚ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	150
Қорытынды	164
Пайдаланған әдебиеттер	166

Исаев Ғ.И., Халикова Г.С.

**ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ПӘНІ
БОЙЫНША ТІЛДІ КІРІКТІРЕ ОҚЫТУ
ӘДІСТЕМЕСІ
(6-сынып мысалындағы сөздігі мен
тапсырмалар жинағы)**

Басуға 12.11.2024 жылы қол қойылды.

Қаріп түрі «Times New Roman»

Көлемі 10,5 шартты баспа табак.

Таралымы 500 дана. «Әлем» баспаханасы.

Тапсырыс №1211. Шымкент қаласы, Ғ.Исаев көшесі, 7

+7 702 331 44 37, +7 776 331 44 37

Email: alembraspy@mail.ru